

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов
“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна дитяча література зарубіжних країн

спеціальність 7.01010201, 8.01010201 Початкова освіта

Гуманітарний інститут

2014–2015 рік

Робоча програма «Сучасна дитяча література зарубіжних країн» для студентів за напрямом підготовки 7.01010201, 8.01010201 Початкова освіта, галузі знань 0101”Педагогічна освіта”, 2014 року – 35 с.

Розробник: Анісімова Людмила Вікторівна, старший викладач кафедри світової літератури, кандидат філологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від “11” лютого 2015 року № 5

Завідувач кафедри світової літератури _____ (Ковбасенко Ю.І.)
(підпис)

“ _____ ” лютого 2015 року

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного інституту
З науково-методичної та навчальної роботи _____ (Єременко О.В.)
(підпис)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту
Протокол від “ _____ ” _____ 2015 року № _____

Вчений секретар _____ (Видайчук Т.В.)
(підпис)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури..</i>	<i>8</i>
<i>Змістовий модуль II. Сучасна дитяча література європейських країн і США..</i>	<i>11</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн»	14
V. Плани семінарських занять.	15
VI. Теми для самостійного опрацювання.	20
Карта самостійної роботи студента	22
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	22
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	25
IX. Методи навчання.	27
X. Методичне забезпечення курсу	28
XI. Питання для підготовки до ПМК (залік)	28
XII. Рекомендована література	
Основна.	30
Додаткова.	32

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрантів і спеціалістів відповідно до навчального плану для спеціальності «Початкова освіта» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяг знань, які мають засвоїти магістранти і спеціалісти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Сучасна дитяча література зарубіжних країн» є складовою частиною дисциплін філологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки *завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації*, зокрема: опанування системою знань про закономірності розвитку та становлення дитячої літератури, національну своєрідність літератури для дітей у різних країнах Європи та США, суттєві особливості художньої майстерності найзначніших дитячих письменників країн Європи та США, професійну підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета курсу – розкрити специфіку і закономірності розвитку дитячої літератури в контексті світового літературного процесу, визначити жанрові та художні особливості творчості дитячих письменників і творів, що увійшли до кола дитячого читання, допомогти майбутнім вчителям оволодіти навичками організації дитячого читання.

Завдання курсу:

- формування цілісних уявлень про феномен дитячої літератури в контексті розвитку світового літературного і культурного процесу;
- сформуванню навички аналізу та інтерпретації найвизначніших класичних і сучасних художніх творів для дітей;
- виявлення художніх доміант індивідуальних стилів зарубіжних дитячих письменників та жанрової, тематичної специфіки творів, що увійшли до кола дитячого читання;
- розвиток умінь роботи з літературознавчими джерелами;
- закріплення і поглиблення теоретичних знань, які складають основу курсу, зокрема, періодизація і класифікація дитячої літератури, система провідних жанрів та ін.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: проблема періодизації і класифікації дитячої літератури, дискусійні питання щодо визначення поняття дитячої літератури, визначення дидактичних та естетичних доміант у творчості видатних європейських і американських дитячих письменників.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання практичних та індивідуальних навчально-дослідницьких завдань з актуальних проблем дитячої літератури зарубіжних країн.

Під час лекційних і семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти мають **набути такі уміння та навички:**

- самостійно аналізувати та здійснювати інтерпретацію художніх текстів згідно з естетичними категоріями;
- самостійно визначати жанрові особливості вивчених творів;
- самостійно визначати суттєві художні особливості перекладів художніх текстів для дітей;
- самостійно складати конспект і тези рекомендованих літературознавчих праць;
- самостійно користуватися словниково-довідковою літературою та складати бібліографію з визначеної проблеми;
- самостійно готувати повідомлення (доповідь) щодо проблем дитячої літератури зарубіжних країн.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 54 год, із них 10 год – лекції, 8 год – семінарські заняття, 4 год – індивідуальна робота, 3 год – модульний контроль, 29 год – самостійна робота, підсумковий контроль (ПМК).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Сучасна дитяча література зарубіжних країн.

Курс:	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>1, 5 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>54 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Галузь знань <i>0101 "Педагогічна освіта"</i></p> <p>Напрямок підготовки: 7.01010201 Початкова освіта 8.01010201 Початкова освіта</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"магістр"</i> <i>"спеціаліст"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5 (6).</p> <p>Семестр: 10 (12).</p> <p>Аудиторні заняття: 25 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 10 годин Семінарські заняття: 8 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 4 години</p> <p>Самостійна робота: 29 годин</p> <p>Модульний контроль: 3 години</p> <p>Вид контролю: ПМК (залік)</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Лекцій	Семинарських	Модульн. контроль	Інд. робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль — ПМК
Змістовий модуль I. Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури								
1.	Вступ. Теоретичні аспекти дитячої зарубіжної літератури.		2				6	
2.	Загальна характеристика класичної дитячої літератури в Європі та США		2	2	1	2	6	
<i>Разом</i>		21	4	2	1	2	12	
Змістовий модуль II. Сучасна дитяча література європейських країн і США								
3.	Літературна казка і казкова повість: генеза та еволюція жанрових форм		2	2			6	
4.	Фантастика та фентезі у сучасній дитячій літературі: традиції та новаторство		2	2		2	6	
5.	Сучасні та класичні зарубіжні твори для дітей українською і книговидавництво, кінематограф, мультиплікація, театр		2	2	2		5	
<i>Разом</i>		33	6	6	2	2	17	
<i>Разом за навчальним планом</i>		54	10	8	3	4	29	2

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури

Лекція 1

Вступ. Теоретичні аспекти дитячої зарубіжної літератури (2 год)

Дитяча література зарубіжних країн як навчальна дисципліна. Дитяча література в системі інших літературознавчих дисциплін. Міждисциплінарність «дитячої літератури». Теорія дитячої літератури.

Функції дитячої літератури (комунікативна, гедоністична, естетична, дидактична, виховна, пізнавальна). Своєрідність дитячої літератури: доступність змісту, простота та динамічність розвитку сюжету, яскравість та емоційна насиченість образів, конкретність характерів, багатство і виразність мови. Специфічні риси дитячої літератури. Дитяче читання, коло дитячого та юнацького читання.

Міф та усна народна творчість як підґрунтя для створення дитячої літератури. Міф та фольклор у дитячому читанні.

Загальна характеристика і особливості дитячої зарубіжної літератури. Художні особливості дитячої зарубіжної літератури. Домінантні художні жанри дитячої літератури. Основна тематика дитячої літератури.

Основні поняття: дитяча література, коло дитячого читання, домінантні теми, міф, фольклор, жанри дитячої літератури, казкова повість, казкове оповідання, міф, архетип, ідеал людини

Література:

1. Арзамасцева, И.Н. Детская литература: Учебник для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 472 с.

2. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, С.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.

3. Зайцева К. Візуалізація сучасного «дитячого» тексту / Катерина Зайцева // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.155-162.

4. Кириченко П.В. Сучасний погляд на тему школи у курсі "Дитяча література" // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. Вип. 18. – К.: ІЗМН, 1996. – С. 97-105.

5. Минералова И.Г. Детская литература: Учеб. Пособие для студ. высш. учеб. Заведений / И.Г. Минералова. – М.: ВЛАДОС, 2007. – 175 с.
6. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: До проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу // Слово і час. - 2004. - № 12. - С. 20-26.
7. Папуша О. Теоретичний дискурс дитячої літератури: у пошуках об'єкта // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Випуск 33: Теорія літератури та порівняльне літературознавство. - Львів, 2004. - С. 174-83.
8. Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей – К., 2002. – 81 с.
9. Стаднійчук Р. Дитяча література: від реалій до ідеалу // Слово і час. – 1994. – № 9-10. – С. 41-44.
10. Філіп Ю. Наукове осмислення теоретичних понять «література для дітей» та «дитяча література» // Літературний процес: структурно-семіотичні площини: матер. Всеукр. наук. конф. (6-7 квіт. 2012 р., м. Київ) / МОНмолодьспорт України; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка: ред. колегія: Бондарева О.Є., Єременко О.В., Буніятова І.Р. [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 244 с. – С.210-212.

Лекція 2

Загальна характеристика класичної дитячої літератури в Європі та США (2 год)

Проблеми періодизації зарубіжної дитячої літератури (класична дитяча література, сучасна дитяча література). Основні етапи розвитку дитячої європейської літератури.

Тенденції розвитку прози для дітей. Образ дитини і феномен дитинства у світовій літературі. Історія дитячої літератури зарубіжних країн, національна специфіка.

Історія дитячої літератури у Німеччині. Романтизм. Інтерес до фольклору. Л. Арнім і К. Брентано (збірка «Чарівний ріг хлопчика»). Світ дитинства у баченні німецьких романтиків. Літературна діяльність Я. і В. Гріммів. Літературна обробка народних казок. Літературні філософські казки Е.Т.А. Гофмана. Творчість В. Гауфа.

Особливості дитячої літератури у Франції. Поступове зменшення дидактизму в літературі. Літературні казки Жорж Санд («Грибуль», збірка «Бабусині казки»), боротьба почуттів та розуму в її творчості. Специфіка історичних романів В. Гюго, П. Меріме і О. Дюма. Реалістичні романи Стендаля та О де Бальзака у колі дитячого читання. Ж.Верн як родоначальник дитячої реалістичної літератури у Франції. Жанр наукової фантастики. Л.А. Буссенар і розвиток жанру пригодницького роману. Творчість М. Дрюона, М. Бютора, Ж. Сіменона у колі дитячого читання. Гуманізм у творчості А. де Сент-Екзюпері.

Історія «недитячої» дитячої літератури у Великобританії. Балади про короля Артура, Р. Гуда. «Робінзон Крузо» Д. Дефо. «Мандрі Гуллівера» Дж. Свіфта. Історичні романи В. Скотта. «Різдвяні повісті» Ч. Діккенса. «Вершник без голови» М.Ріда. «Острів скарбів» Р.Л. Стівенсона. Шерлок

Холмс А. Конана Дойля. Г.Веллс «Машина часу».

Історія дитячої літератури в Італії. «Пригоди Піноккіо» Коллоді (Карло Лоренціні). Поезія та казки Дж Родарі.

Історія дитячої літератури у США. Специфіка американського фольклору. Твори Дж.Ф. Купера, Н. Готорна, Г. Мелвілла, Г. Лонгфелло, Г. Бічер-Стов, Марка Твена у колі дитячого читання. Дитячі письменники США: К. Сендберг, Е. Сінклер, Л.Ф. Баум, Доктор С'юз, Дж. Чіарді.

Тематичне розмаїття літератури для дітей. Національна специфіка.

Основні поняття: класична дитяча література, мистецтво слова, романтизм, еволюція жанрових форм, хронологічний принцип, художній стиль доби, національна специфіка, ідіостиль, класичні взірці.

Література:

1. Арзамасцева, И.Н. Детская литература: Учебник для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 472 с.

2. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, С.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.

3. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с., ил.

4. Зарубежная литература для детей и юношества. В двух частях / Под ред. Н.К. Мещеряковой, И.С. Чернявской.—М., 1989.

5. Затонский Д. В. Європейський реалізм ХІХ в. Лінії і лики. – К., 1984.

6. Збірник матеріалів міжнародного наукового симпозіуму «Візуалізація образу дитини у літературі». Іноземна філологія. Український науковий збірник. – 2007. – Вип.. 119. – 266 с.

7. Наливайко Д.С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму. — Тернопіль: Богдан, 2001.

8. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко ; [та ін.] ; за ред.: В. І. Кузьменко . – К. : Академвидав, 2010 . – 494 с. – (Альма матер)

9. Потніцева Т. Концепт дитинства в західній літературі кінця ХІХ- початку ХХ століть / Т. Потніцева // Іноземна філологія. – Львівський національний університет ім. І. Франка, 2007. – Вип.119. – С. 137-141.

10. Скуратовская Л. И. Детская классика в литературном процессе Англии ХІХ-ХХ вв. — Днепропетровск: Издательство ДГУ, 1992. — 176 с.

Семінар 1. Особливості дитячої літератури Скандинавських країн (2 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Сучасна дитяча література європейських країн і США

Лекція 3

Літературна казка і казкова повість: гене́за та еволюція жанрових форм (2 год)

Народна казка: жанри і особливості. Чарівні, суспільно-побутові, сатиричні, анімалістичні казки. Народна й літературна казка: компаративний аспект. Типи літературної казки (прозаїчна, віршована, драматична). Різні підходи до класифікації літературних казок (за типом адресата, за ступенем фантастичності, за ознакою кореляції з фольклором тощо). Класифікації казок Е. Померанцевої, М. і З. Лановик, Т. Хансена та інших. Дифузія жанрів у літературній казці. Казки братів Грімм, Шарля Перро, Е.Т.А. Гофмана. Віршована літературна казка. «Золота доба» російської літературної казки: О.С. Пушкін, В.А. Жуковський, П.П.Єршов. Цикли казок. Стилізація як характерна риса російських казок початку ХХ століття (цирку Ю. Олешиою у «Трьох товстунах», театру О.М. Толстим у «Золотому ключику»).

Англія – «Батьківщина» літературної казки.

Казкові повісті (експансієтивні казки). Основні елементи композицію сюжету казкових повістей: експозиція, зав'язка, кульмінація, розв'язка, епілог. Психологізм казкових повістей. Казкові повісті про Незнайку М. Носова.

Казка-повість у Польщі. Януш Корчак («Король Матиуш Перший», «Король Матиуш на безлюдному острові»).

Основні поняття: літературна казка, оповідач, наратор, віршована казка, прозова казка, драматична казка, балада, поема, пародія, стилізація, художня обробка.

Література:

1. Гениева Е.Ю. Английская литература. Литературная ситуация на рубеже веков // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.8. – М., 1994
2. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с., ил.
3. Зарубежная литература для детей и юношества. В двух частях / Под ред. Н.К. Мещеряковой, И.С. Чернявской. – М., 1989.

Семінар 2. Літературна казка: гене́за та художні особливості (2 год)

Лекція 4

Фантастика та фентезі у сучасній дитячій літературі: традиції та новаторство (2 год)

Фантастична література. Різні підходи щодо визначення поняття «фантастика». Розмежування чарівного і фантастичного. Віра у чарівне замінюється вірою у безмежні можливості науки. Наукова фантастика. Утопія Т. Кампанелли «Місто сонця» і розвиток фантастичної літератури. Жанри фантастики.

Гіпербола і гротеск у фантастиці.

Дитяча фантастика (Кір Буличов). Твори, що увійшли до кола дитячого читання (О. Беляєв, С. Лем, О. Грін, Р. Бредбері, брати Стругацькі).

Фентезі. Складнощі у поданні точної дефініції. Фентезі як особливий напрям фантастики. Фентезі як різновид літературної казки. Фентезі та міф. Риси фентезі та фантастичної літератури для дітей.

Суперечки щодо класифікації фентезі. Типологія героїв (герой-одинак, звичайна людина, герой-шахрай, герой-жінка, герой-підліток) та класифікація (героїчна фентезі, епічна ф., гумористична ф., феміністична ф., дитяча ф) М. Кузьміної.

Особливості художнього стилю Дж.Р.Р. Толкіна. «Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори», трилогія «Володар перснів». «Хроніки Нарнії» К.С. Льюїса.

Фентезі у США та Великобританії. Повість Р. Желязни «Десять принців Амбера». Творчість Урсули ле Гуїн і К. Саймака. Феномен популярності серії романів про Гаррі Поттера Дж. К. Роулінг.

Основні поняття: фантастика, фентезі, наукова фантастика, ахронія, жанровий синтез, гротеск, гіпербола.

Література:

1. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, С.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.

2. Минералова И.Г. Детская литература: Учеб. Пособие для студ. высш. учеб. Заведений / И.Г. Минералова. – М.: ВЛАДОС, 2007. – 175 с.

Семінар 3. Англійська казкова повість. Жанр нонсенсу (2 год)

Лекція 5

Сучасні та класичні зарубіжні твори для дітей українською і книговидавництво, кінематограф, мультиплікація, театр (2 год)

Книги для дітей та юнацтва: функції, особливості, вимоги до змісту і форми. Художнє оформлення книг для дітей різних вікових груп та юнацтва.

Видавництва «Веселка», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Свічадо», «Грані-Т», «Навчальна книга – Богдан», «Країна мрій», «Генеза», «Зелений пес», «Кальварія» для дітей. Огляд сучасної дитячої періодики в Україні. Вимоги до друкованого дитячого видання.

Відомі кіноверсії дитячої художньої літератури. Взаємодія літератури і кіномистецтва.

Мультиплікація. Мультфільми за мотивами класичних та сучасних творів для дітей. Творчість В. Діснея.

Інсценізації дитячої зарубіжної літератури. Найпопулярніші п'єси.

Основні поняття: прототекст, інтерпретація, жанровий синтез, інтермедіальність, екранізація, мультиплікація, феномен популярності, бестселер, сіквел, пріквел, рімейк,

Література:

1. Бойчук А. Комп'ютерна гра та дитяча література: рецептивний коефіцієнт кореляції / Альона Бойчук // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.69-82.
2. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, Є.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.
3. Збірник матеріалів міжнародного наукового симпозіуму «Візуалізація образу дитини у літературі». Іноземна філологія. Український науковий збірник. – 2007. – Вип. 119. – 266 с.
4. Левицький В. Князь Київський, віртуальний: персонаж міського тексту у словесності й мультиплікації / В'ячеслав Левицький // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.204-211.
5. Огар Е. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Е. Огар. – Українська академія друкарства. – Л., 2003. – 160 с.
6. Огар Е. "Дорослі" проблеми дитячої книги, або Чому діти не читають [Електронний ресурс] / Е. Огар. – Режим доступу : <http://chytay.com.ua>. – Назва з екрану.
7. Стаднійчук Р. Дитяча література: від реалій до ідеалу // Слово і час. – 1994. – № 9-10. – С. 41-44.

Семінар 4. Популярна сучасна література для дітей та юнацтва. Тексти та екранізації (2год)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн»

Разом: 54 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 8 год., індивідуальна робота – 4 год.,
самостійна робота – 29 год., ПМК – 3 год, ПМК (залік)

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II							
Назва модуля	Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури			Сучасна дитяча література європейських країн і США							
Кількість балів за модуль	48 балів			71 бал							
Лекції	1	2		3	4	5					
Дати											
Теми лекцій	Вступ. Теоретичні аспекти дитячої зарубіжної літератури. 1 б.	Загальна характеристика класичної дитячої літератури в Європі та США 1 б.		Літературна казка і казкова повість: генеза та еволюція жанрових форм 1 б.	Фантастика та фентезі у сучасній дитячій літературі: традиції та новаторство 1 б.	Сучасні та класичні зарубіжні твори для дітей українською і книговидавництво, кінематограф, мультиплікація, театр 1 б.					
Теми семінарських занять	Особливості дитячої літератури Скандинавських країн 1 б. + 10 б.			Літературна казка: генеза та художні особливості 1 б. + 10 б.	Англійська казкова повість. Жанр нонсенсу 1 б. + 10 б.	Популярна сучасна література для дітей та юнацтва. Тексти та екранізації 1 б. + 10 б.					
Самостійна робота	Тема 1 (10 балів)			Тема 2 (10 балів)							
ІНДЗ	30 балів										
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів			Модульна контрольна робота 25 балів							
Разом	149 балів, коефіцієнт 1,49										
Підсумковий контроль	ПМК (залік)										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури (2 год)

Семинар № 1

Особливості дитячої літератури Скандинавських країн (2 год)

1. Історія дитячої літератури у Данії, Швеції та Норвегії.
2. Світ дитинства у реалістичних повістях С. Лагерльоф («Дивовижна подорож Нільса Гольгерсона з дикими гусьми»).
3. Історико-етнографічні та морально-дидактичні аспекти творчості С. Лагерльоф.
4. Синтез реального і фантастичного у творчості А. Ліндгрена.
5. Гумор у казках-повістях «Пеппі Довгапанчоха» та «Малюк і Карлсон, що живе на даху».
6. Художній світ повістей про Муммі тролів Т. Янсон.

Основні поняття: національна специфіка, повість, дидактизм, казка-повість, кельтська міфологія, світ дитинства, образ дитини

Завдання:

1. *Простежте за текстом як змінюється образ Н. Гольгерсона повісті С. Лагерльоф. Складіть словесний портрет Нільса. Зазначте конкретні чинники, що вплинули зміну характеру та його вчинки.*
2. *Знайдіть та опишіть 3-4 гумористичних епізоди із повістей «Пеппі Довгапанчоха» та «Малюк і Карлсон, що живе на даху» А. Ліндгрена.*
3. *Знайдіть ілюстрації Т. Янссона до власних творів.*

Основна література:

1. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с. – С. 60-61, 152-154, 157-158, 292-297.
2. Новицкая И.Я. Становление детской и юношеской литературы Швеции: литературные предшественники Астрид Линдгрен / Учебное пособие. – М.: ф-т журналистики МГУ, 2003.

Додаткова література:

1. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, С.И. Иванова, С.А.

Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.

2. Арзамасцева, И.Н. Детская литература: Учебник для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 472 с.

Змістовий модуль II

Сучасна дитяча література європейських країн і США (6 год)

Семинар № 2

Літературна казка: генеза та художні особливості (2 год)

1. Особливості німецьких казок доби романтизму: «два світи» у Е.Т.А. Гофмана («Лускунчик», «Малюк Цахес»), еволюція характерів героїв у В. Гауфа («Маленький Мук», «Карлик Ніс»).
2. Творчий шлях Г.К. Андерсена. Казки «Снігова королева», «Гидке каченя», «Русалонька».
3. Казки-роздуми про людську недосконалість О. Вайльда («Відданий друг», «Велетень-егоїст», «Щасливий принц», «Хлопчик-зірка»).
4. Філософська казка-притча А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц»: система образів, тематика, проблематика.

Основні поняття: літературна казка, філософська казка-притча, два світи, система образів, алегорія, афористичність

Завдання:

1. Заповнити порівняльну таблицю:

	Е.Т.А. Гофман «Лускунчик»	В. Гауф «Маленький Мук»	Г.К. Андерсен (казка на вибір студента)	О. Вайльд (казка на вибір студента)	А. де Сент- Екзюпері «Маленький принц»
Позитивні герої					
Негативні герої					
Фантастичні істоти					
Чарівні предмети					

Алегоричні образи					
Тематика і проблематика					

2. Скласти хронологічну таблицю життя і творчості Е.Т.А. Гофмана та А. де Сент-Екзюпері. Визначити автобіографічні мотиви у творчості.
3. Випишіть із тексту казки-притчі «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері 5 афористичних висловів.

Основна література:

1. Е.Т.А. Гофман. «Лускунчик»
2. В. Гауф. «Маленький Мук»
3. Г.К. Андерсен. «Снігова королева», «Гидке каченя», «Русалонька»
4. О. Вайльд. «Відданий друг», «Велетень-егоїст», «Щасливий принц», «Хлопчик-зірка»
5. А. де Сент-Екзюпері. «Маленький принц»
6. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, Є.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.
7. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с. – С. 60-61, 152-154, 157-158, 292-297.
8. Наливайко Д.С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму. — Тернопіль: Богдан, 2001.
9. Шалагінов Б. Е. Т. А. Гофман — митець, візіонер, іронік // Всесвітня література та культура. – 2001. – №4. – С. 32–35.
10. Шахова К.О. Оскар Вайльд // Зарубіжна література, 2004. - № 6-7. – С.29-35.

Додаткова література:

1. Скуратовская Л. И. Детская классика в литературном процессе Англии ХІХ-ХХ вв. – Днепропетровск: Издательство ДГУ, 1992. – 176 с.

Семинар № 3

Англійська казкова повість. Жанр нонсенсу (2 год)

1. Культурні та літературні передумови появи жанру нонсенсу в англійській літературі. Лімерики. «Книга нісенітниць» Е. Ліра. «Пригоди Аліси у країні чудес» Льюїса Керрола: причини труднощів перекладу.

2. «Джеймс і персик-велетеня» та «Чарлі і шоколадна фабрика» Роальда Дала.
3. Людина і природа у творчості Р. Кіплінга. «Казки просто так», «Книга джунглів».
4. Дж.М. Баррі: від п'єси «Пітер Пен, або хлопчик, котрий не хотів дорослішати» до роману «Пітер Пен і Венді»
5. А. Мілн «Вінні-Пух та його друзі» та поезії «Коли ми були малими»

Основні поняття: лімерики, нонсенс, «nonsense verse», парадокс, абсурд, пародія, каламбур, гра, комічне/драматичне, переказ, шарж, антитеза

Завдання:

1. *Доберіть із текстів до семінару приклади нонсенсу, парадоксу, абсурду.*
2. *Простежте за текстом, як змінюється образ Мауглі у Р. Кіплінга.*
3. *Вивчити одну пісню Вінні Пуха (у пер. Л. Солонька, І. Мельницької, І. Ільїна або О. Кальніченко,)*

Основна література:

1. Р. Кіплінг «Казки просто так», «Книга джунглів».
2. А. Мілн «Вінні-Пух та його друзі», збірка «Коли ми були малими», «Пісеньки Вінні-Пуха» (у пер. Б. Заходера).
3. Дж.М. Баррі «Пітер Пен і Венді».

Додаткова література:

1. Бандровська О. Інверсія як основа нонсенс-логіки у творах Льюїса Керрола // Іноземна філологія. – Львівський національний університет ім. І. Франка, 2007. – Вип.119.
2. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко ; [та ін.] ; за ред.: В. І. Кузьменко . – К. : Академвидав, 2010 . – 494 с.
3. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, Є.И. Иванова, С.А. Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.
4. Коренева М. М. Литературное измерение абсурда // Художественные ориентиры зарубежной литературы ХХ века. – М., 2002. С. 477-506.
5. Література Англії. ХХ століття: Навч. посібник / К.О.Шахова, Н.Ю.Жлуктенко, С.Д.Павличко та ін. – К.: Либідь, 1993. – 400 с.
6. Стріха М. Кіплінг реальний і вигаданий // Всесвіт. – 1989. - № 5. – С.81-86.

Семінар № 4.

Популярна сучасна література для дітей та юнацтва.**Тексти та екранізації**

1. Життєвий і творчий шлях Дж.Р.Р. Толкіна. «Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори», трилогія «Володар перснів» – «культові» твори ХХ ст.
2. Інтерпретація християнської концепції світобудови у «Хроніках Нарнії» К.С. Льюїса.
3. «Мері Поппінс» П. Треверс як літературна казка.
4. Романи про Гаррі Поттера Дж.К. Роулінг: причини популярності. Суперечки стосовно їх художньої та естетичної цінності.

Основні поняття: трилогія, фентезі, популярна література, масова культура, фанфік, жанровий синтез, ахронія, прототип.

Завдання:

1. *Порівняйте текст (Дж.Р.Р. Толкіна, К.С. Льюїса, П. Треверс або Дж.К. Роулінг – на вибір студента) та його екранізацію. Наведіть конкретні відмінності. Запишіть власні враження від прочитання тексту й перегляду фільму.*

Основна література:

1. Дж.Р.Р. Толкін. «Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори», трилогія «Володар перснів».
2. К.С. Льюїс. «Лев Чаклунка і магічна шафа».
3. П. Треверс. «Мері Поппінс».
4. Дж.К. Роулінг. Один роман про Г. Поттера (на вибір студента).

Додаткова література:

1. Гарифуллина Т. Р. Проблемы детского чтения. Помощники в выборе книг для детского чтения [Электронный ресурс] / Т. Р. Гарифуллина. – Режим доступа : <http://www.7ya.ru>. – Загл. с экрана.
2. Література Англії. ХХ століття: Навч. посібник / К.О.Шахова, Н.Ю. Жлуктенко, С.Д. Павличко та ін. – К.: Либідь, 1993. – 400 с.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (29 годин)

МОДУЛЬ І

Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури (12 год)

Тема № 1

Пригодницька література у колі дитячого читання (12 год)

1. Витоки пригодницької літератури. Великі географічні відкриття.
2. Нарис життя і творчості Д. Дефо. «Робінзон Крузо».
3. Жанри пригодницької літератури для дітей. Твори про морські і сухопутні пригоди і мандри.
4. Життєвий і творчий шлях Ж. Верна. Синтез науки і літератури у творчості письменника.
5. Природознавча література для дітей. Образ природи у творчості Ф. Купера. Природознавча тематика російської літератури (М.М. Прішвін, В.В. Біанкі).
6. Романи Т.М. Ріда і Л. Буссенара у колі дитячого читання.
7. Образи піратів в «Острові скарбів» Р.Л. Стівенсона.

Основні поняття: коло дитячого та юнацького читання, пригодницька література, тип героя, жанри пригодницької літератури, вплив науки, науково-популярні жанри, особливості сюжету, формування типу героя, герой-ідеал, .

Завдання:

1. Використовуючи навчально-методичну літературу, з'ясуйте жанрові та стилістичні ознаки творів пригодницької літератури.
2. Прочитайте роман (на вибір) Ж.Верна, випишіть цитати, які містять інформацію про наукові факти чи гіпотези, або географічні відкриття.

Основна література:

1. Д. Дефо. «Робінзон Крузо».
2. Ж. Верн. Один роман на вибір.
3. Т.М. Рід, Л. Буссенар. Один роман на вибір.
4. Р.Л. Стівенсон. «Острів скарбів».

Додаткова література:

1. Вулис А.В. В мире приключений. – М., 1986.
2. Арзамасцева, И.Н. Детская литература: Учебник для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 472 с.
3. Олдингтон Р. Стівенсон. Портрет бунтаря. – М., 1973.

МОДУЛЬ II

Сучасна дитяча література європейських країн і США (17 год)

Тема 2

Гумористична література для дітей (17 год)

1. Сатира і гумор у повістях «Пригоди Тома Сойера» і «Пригоди Гекльберрі Фінна» Марка Твена.
2. Гумор у творчості російських класиків літератури для дітей К. Чуковського та С. Маршака.
3. Гумористичні оповідання у творчості М.М. Носова і Г. Остера.
4. Американська поезія абсурду (Д. Чіарді, Доктор Сьюз, О.Неш.) у перекладах російською Б. Заходера, Т. Кружкова, Р. Сефа та українською.
5. Творчість Я. Бжехви та Ю. Тувіма для дітей у перекладі М. Рильського, Д. Павличка, І. Малковича, Б. Заходера та ін.

Основні поняття: гумор, сатира, пародія, іронія, шарж, комічне, каламбур, гра, парадокс, абсурд.

Завдання:

1. *Виписати зі словника літературознавчих термінів визначення і характерні ознаки понять гумор, сатира, іронія.*
2. *Вивчити напам'ять 2 гумористичні поезії.*

Основна література:

1. Марк Твен. «Пригоди Тома Сойера» і «Пригоди Гекльберрі Фінна».
2. К. Чуковський та С. Маршак. Поезія.
3. М.М. Носов, Г. Остер. Оповідання.
4. Я. Бжехва, Ю. Тувім. Поезія.

Додаткова література:

1. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с., ил.
2. Зарубежная литература для детей и юношества. В двух частях / Под ред. Н.К. Мещеряковой, И.С. Чернявской. – М., 1989.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури			
Тема 1. <i>Пригодницька література у колі дитячого читання</i> (12 год)	Індивідуальне заняття	10	I-IV
Змістовий модуль II. Сучасна дитяча література європейських країн і США			
Тема 2. <i>Гумористична література для дітей</i> (17 год)	Індивідуальне заняття	10	V- X
<i>Разом: 29 год</i>	<i>Разом: 20 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Сучасна дитяча література зарубіжних країн» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст

навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (**2 бали**);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно (**3 бали**);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історико-педагогічні розвідки (**3 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у педагогічній науці, аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- ✓ історико-біографічні дослідження у вигляді есе (**5 балів**).
- ✓ науково-педагогічне дослідження (охоплює весь зміст навчального курсу) – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 балів
2.	Складання плану реферату	5 балів
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 бали
Разом		30 балів

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	16-21	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

**Орієнтовна тематика ІНДЗ із навчальної дисципліни
«Сучасна дитяча література зарубіжних країн»**

1. Міфологічні мотиви в творчості Едіт Несбіт.
2. Художні особливості творчості А. де Сент-Екзюпері.
3. Ідея дружби у творах Астрід Ліндгрен.
4. Повість «Пригоди Піноккіо. Історія однієї маріонетки» (1883) Коллоді та її літературна обробка О.М. Толстим («Золотий ключик, або пригоди Буратіно»).
5. Казки Г. Лофтінга про лікаря Дулітла і «Лікар Айболить» К. Чуковського: компаративний аспект.
6. «Чарівник країни Оз» Л.Ф. Баума. Художні особливості інтерпретації твору О. Волковим.
7. Автобіографічність повісті-казки «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері.
8. Проблеми сучасних підлітків у творах К. Нестлінгер, Й. Ягелло, С. Кулідж, С. Таунсенд.
9. Р. Бредбері як класик фантастичного жанру.
10. «Гобіт, або мандрівка за Імлисті гори» Дж.Р.Р. Толкіна: проблема визначення жанру.
11. Жанр жаху в сучасній дитячій літературі.
12. «Демонізація» дитини і дитинства у повісті В. Голдінга «Володар мух».
13. Твори для дітей і про дітей В. Астафьєва.
14. Основна проблематика, герої, стиль «Нескінченної історії» М. Енде.
15. «Готичні» романи Стефані Майер: проблематика, герої, стиль.
16. Детективний жанр у сучасній дитячій літературі.

17. Тематика, проблематика і система образів роману Г. Мелвілла «Мобі Дік, або Білий кит».
18. Джек Лондон – майстер пригодницького жанру.
19. Скандинавська міфологія як підґрунтя дитячої літератури у Швеції.
20. Історичний роман у колі юнацького читання.
21. Специфіка сучасної літератури Канади і США.
22. Особливості фантастики К. Буличова.
23. Життєвий та творчий шлях Дж. Родарі. Особливості художнього стилю.
24. Віршовані літературні казки О. Пушкіна: тематика, проблематика, художні особливості.
25. Огляд і аналіз сучасної зарубіжної дитячої літератури українською мовою.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Сучасна дитяча література зарубіжних країн» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	5	5
2.	Відвідування семінарів	1	4	4

3.	Виконання завдання із самостійної роботи	10	2	20
4.	Робота на семінарському занятті	10	3	30
5.	ІНДЗ	30	1	30
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів : 149				
Коефіцієнт: 1,49				

На основі кількості балів (максимально – 149 балів, поділених на коефіцієнт), що становить підсумковий бал поточного контролю, виставляємо оцінку за шкалою ECTS.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння

	вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта та спеціаліста на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

IX. Питання для самоконтролю з курсу «Сучасна дитяча література зарубіжних країн»

Модуль I

Теорія та історія зарубіжної дитячої літератури

1. Дитяча література як навчальна дисципліна. Дитяча література і коло дитячого читання. Її основні риси та класифікація.
2. Зміст поняття «дитяча література». Функції дитячої літератури як мистецтва слова.
3. Етапи розвитку та особливості становлення європейської дитячої літератури.
4. Міф та фольклор як джерела дитячої літератури.

5. Система традиційних жанрів дитячої літератури.
6. Жанрові особливості літературної казки.
7. Загальна характеристика дитячої літератури у Німеччині.
8. Загальна характеристика англійської дитячої літератури.
9. Загальна характеристика дитячої літератури у Швеції.
10. Внесок шведських письменниць у розвиток європейської дитячої літератури.
11. Історія дитячої літератури в Італії.
12. Історія становлення дитячої літератури у США.
13. Історія дитячої літератури у Франції.
14. Проблематика та особливості літературних казок для дітей.
15. Основні мотиви лірики для дітей (на матеріалі творчості одного з поетів — за вибором студента).
16. Проблематика, система образів та мотиви кращих зразків поезії для дітей.
17. Проблематика, система образів та мотиви кращих зразків літературних казок для дітей.
18. Проблематика, система образів та мотиви кращих зразків романів для дітей.
19. Життєвий та творчий шлях Е.Т.А. Гофмана.
20. Життєвий та творчий шлях А. де Сент-Екзюпері.

Модуль II

Сучасна дитяча література європейських країн і США

1. Специфіка сучасної дитячої літератури у Великобританії.
2. Загальна характеристика сучасної дитячої літератури у США.
3. Загальна характеристика сучасної дитячої літератури у Росії.
4. Л. Керолл: нарис життя та творчості.
5. Історія створення та джерела трилогії «Володар перснів» Дж.Р.Р. Толкіна.
6. «Володар перснів» Дж.Р.Р. Толкіна. Система персонажів та символіка циклу.
7. Характеристика головних образів роману «Мандрівка Нільса Гольгерсона з дикими гусьми» (Нільс Гольгерсон, Ака з Кебнекайсе, Мортен та ін.).
8. Синтез «дитячого» і «дорослого» у творчості Дж. Баррі, А. Ліндгрена (на вибір студента).
9. Творчість Астрід Ліндгрена. Загальна характеристика одного з її романів (на вибір студента).
10. Традиції англійського нонсенсу (на прикладі творчості Л. Керолла).
11. Сучасна дитяча гумористична література (на прикладі творчості конкретних письменників).

12. Своєрідність творчого стилю А.О. Мілна (сміхові прийоми, особливості оповіді тощо).
13. Роман Дж.Д. Селінджера “Ловець у житі”: сюжетно-композиційні особливості.
14. Характеристика образу Маленького принца, його соціальний і філософський зміст.
15. Особливості творів Туве Янссон (на матеріалі конкретних творів).
16. Повість Е. Гемінгвея “Старий і море”: сюжет, композиція, проблематика, філософсько-символічний підтекст.
17. Критерії відбору літератури для дитячого читання.
18. Фантастичні жанри у колі дитячого читання.
19. Природознавча зарубіжна книга для дітей (на матеріалі творчості конкретних письменників).
20. Казково-міфологічні традиції у романах Дж.К. Роулінг про чарівника Гаррі Поттера.
21. Специфіка драматургії для дітей.
22. Зарубіжні автори у вітчизняній періодиці для дітей: історія та сучасний стан.
23. Зарубіжна дитяча література в українських перекладах.
24. Актуальні проблеми сучасної дитячої літератури зарубіжних країн.
25. Актуальні проблеми сучасної дитячої періодики.
26. «Книга джунглів» Дж.Р. Кіплінга: проблематика, композиція, жанрові особливості.
27. Фантастика: науково-фантастичні жанри та фентезі. Минуле, теперішнє і майбутнє у фантастичних творах дитячої літератури.
28. Найвизначніші представники пригодницької літератури – Жуль Верн, Л. Буссенар.
29. Фантастичні романи та повісті, їх різновиди та художня своєрідність.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна: Художні тексти

1. **Андерсен Г.К.** (1805-1875). Казки «Гидке каченя», «Снігова королева», «Дюймовочка».
2. **Баррі, Дж.** (1860-1937). Повісті про Пітера Пена.(1856-1919)
3. **Баум Ф.Л.** «Чарівник країни Оз»
4. **Буссенар Луї Анрі** (1847-1910). «Викрадачі діамантів» (1883)
5. **Бічер-Стов Г.** (1811-1896). «Хатинка дядечка Тома» (1852).
6. **Вайльд О.** (1854-1900). Збірка «Щасливий Принц та інші казки» (1888)
7. **Верн Жюль** (1828-1905). «20 000 льє під водою» (1870), «Діти капітана Гранта» (1868)
8. **Гемінгвей Е.** (1899-1961). «Старий і море» (1953)

9. **Гофман Е.Т.А.** «Лускунчик». «Крихітка Цахес на прізвисько Циннобер»
10. **Дал Р.** (1916-1990). «Чарлі і шоколадна фабрика».
11. **Джек Лондон** (1876-1916). Оповідання «Закон життя», «Північна Одиссея», «Любов до життя», повість «Біле ікло» (1906)
12. **Заходер Б.** поезії
13. **Керролл Льюїс** (1832-1898). «Аліса в Країні Чудес» (1865), «У Задзеркаллі. Що там побачила Аліса» (1871)
14. **Кіплінг Дж.Р.** (1865-1936). «Книга Джунглів» (1894), «Друга Книга Джунглів» (1895), збірка «Казки просто так» (1902)
15. **Коллоді** (Карло Лоренціні) (1826-1890). «Пригоди Піноккіо. Історія однієї маріонетки» (1883)
16. **Корчак Януш** (1878-1942). «Король Матіуш Перший», «Король Матіуш на безлюдному острові» (1923)
17. **Лагерльоф С.О. (1858-1940)** «Чудесна мандрівка Нільса Гольгерсона з дикими гусьми по Швеції» (1906-1907)
18. **Ліндгрєн А. (1907-2002).** «Пеппі Довгапанчоха» (1945), «Малюк і Карлсон, який живе на даху» (1955)
19. **Лір Е.** Лімерики.
20. **Льюїс К.С. (1898-1963).** Хроніки Нарнії («Лев, чаклунка й магічна шафа»).
21. **Марк Твен** (1835-1910) «Пригоди Тома Сойєра» (1876), «Принц і злидар» (1881), «Пригоди Гекльберрі Фінна» (1884)
22. **Мілн А.О. (1882-1956).** «Вінні-Пух і всі-всі-всі» (1926)
23. **Немцова Божена** (1820-1862). Казки
24. **Родарі Дж.** (1920-1980). «Пригоди Чіпполіно» (1950)
25. **Ролінг Дж.К.** (1965-). Цикл романів про Гаррі Поттера (один роман на вибір студента).
26. **Селінджер Дж.Д.** «Ловець у житті».
27. **де Сент-Екзюпері А.** (1900-1944). «Маленький принц» (1943).
28. **Стівенсон Р.Л.** (1850-1894). «Острів скарбів» (1883)
29. **Толкін Дж.Р.Р.** (1892-1973). «Гоббіт, або Туди і звідти» (1937), «Володар перснів» (1954-1956).
30. **Чапек К.** (1890-1938). «Дев'ять казок» (у перекладі Б.Заходера)
31. **Янссон Т.** (1914-2001). «Комета прилітає», «Капелюх Чарівника», або інший твір про Мумі-тролів.

Підручники і хрестоматії:

3. Арзамасцева, И.Н. Детская литература: Учебник для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. – М.: Изд. центр «Академия», 2002. – 472 с.
4. Будур Н.В. и др. Зарубежная детская литература: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Н.В. Будур, Є.И. Иванова, С.А.

- Николаева, Т.А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 304с.
3. Гениева Е.Ю. Английская литература. Литературная ситуация на рубеже веков // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.8. – М., 1994.
8. Гриценко З.А. Детская литература. Методика приобщения детей к чтению. – М.: Академия, 2004. – 320 с.
9. Зарубежная детская литература: Ученик для студентов / Сост. И.С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559с., ил.
10. Зарубежная литература для детей и юношества. В двух частях / Под ред. Н.К. Мещеряковой, И.С. Чернявской.—М., 1989.
11. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко ; [та ін.] ; за ред.: В. І. Кузьменко . – К. : Академвидав, 2010 . – 494 с. – (Альма матер).
12. Наливайко Д.С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму. — Тернопіль: Богдан, 2001.
13. Минералова И.Г. Детская литература: Учеб. Пособие для студ. высш. учеб. Заведений / И.Г. Минералова. – М.: ВЛАДОС, 2007. – 175 с.
14. Пригодій С. М., Горенко О. П. Американський романтизм. Полікритика. Навч. посібник. – К.: Либідь, 2006. – 440 с.

Додаткова:

Наукова і навчально-методична література:

1. Бандровська О. Інверсія як основа нонсенс-логіки у творах Льюїса Керрола // Іноземна філологія. – Львівський національний університет ім. І. Франка, 2007. – Вип.119.
2. Бойчук А. Комп'ютерна гра та дитяча література: рецептивний коефіцієнт кореляції / Альона Бойчук // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.69-82.
3. Вулис А.В. В мире приключений. — М., 1986.
4. Гарифуллина Т. Р. Проблемы детского чтения. Помощники в выборе книг для детского чтения [Электронный ресурс] / Т. Р. Гарифуллина. — Режим доступа : <http://www.7ya.ru>. — Загл. с экрана.
5. Гриценко З.А. Детская литература. Методика приобщения детей к чтению. М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 320с.
6. Жулинський М. І проблемність, і художність: Роздуми про сучасну дитячу літературу // Київ. – 1984. – № 11. – С. 140-144.

7. Збірник матеріалів міжнародного наукового симпозиуму «Візуалізація образу дитини у літературі». Іноземна філологія. Український науковий збірник. – 2007. – Вип.. 119. – 266 с.
8. Зайцева К. Візуалізація сучасного «дитячого» тексту / Катерина Зайцева // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.155-162.
9. Іванюк С. Випробування дитинством // Сучасність. – 1992. – № 3. – С. 173-177.
10. Каневська О., Щербак С. Гра на уроках української та зарубіжної літератур як прийом формування в учнів умінь аналізувати художній текст / Ольга Борисівна Каневська, Світлана Валентинівна Щербак // Літературний процес: структурно-семіотичні площини: матер. Всеукр. наук. конф. (6-7 квіт. 2012 р., м. Київ) / МОНмолодьспорт України; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка: ред. колегія: Бондарева О.Є., Єременко О.В., Буніятова І.Р. [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 244 с. – С. 79-81.
11. Кириченко П.В. Сучасний погляд на тему школи у курсі "Дитяча література" // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. Вип. 18. – К.: ІЗМН, 1996. – С. 97-105.
12. Левицький В. Князь Київський, віртуальний: персонаж міського тексту у словесності й мультиплікації / В'ячеслав Левицький // Сучасні літературознавчі студії. *Постгуманізм та віртуальність: літературні виміри*. Збірник наукових праць. Вип. 10. / Гол. ред. Н.О. Висоцька. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2013. – 516 с. – С.204-211.
13. Марченко Н.П. Не задля теоретичної абстракції // Всесвітня література в сер. навч. закладах України. – 1996. – № 11. – С. 3-5.
14. Моренець В. Великий "малий" світ // Дніпро. – 1986. – № 7. – С. 116-122.
15. Огар Е. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Е. Огар – Українська академія друкарства. – Л., 2003. – 160 с.
16. Огар Е. "Дорослі" проблеми дитячої книги, або Чому діти не читають [Електронний ресурс] / Е. Огар. — Режим доступу : <http://chyta.com.ua>. — Назва з екрану.
17. Олдингтон Р. Стивенсон. Портрет бунтаря. – М., 1973.
18. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: До проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу // Слово і час. - 2004. - № 12. - С. 20-26.
19. Папуша О. Теоретичний дискурс дитячої літератури: у пошуках об'єкта // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. - Випуск 33: Теорія літератури та порівняльне літературознавство. - Львів, 2004. - С. 174-83.

20. Патрикєєва О. Практична спрямованість знань, умінь і навичок молодших школярів: всеукраїнський моніторинг навчальних досягнень учнів початкової школи (2 та 3 класи) з математики, української мови, читання (2001-2004 рр.) // Моніторинг якості освіти: Становлення та розвиток в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: МОН України, 2004. – С.79-96.
21. Півнюк Н. Привернути увагу п'ятикласників до сучасної дитячої літератури : матеріал для вчителя до вивчення теми «Із дитячої літератури ХХ-ХХІ ст.» / Н. О. Півнюк // Всесвітня л-ра в серед. навч. закл. України. – 2006. – №5. – С.36.
22. Потніцева Т. Концепт дитинства в західній літературі кінця ХІХ- початку ХХ століть / Т. Потніцева // Іноземна філологія. – Львівський національний університет ім. І. Франка, 2007. – Вип.119. – С. 137-141.
23. Сабат Галина. Жанрова стереотипія. Таксономія казок Івана Франка http://www.slovoichas.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=25&Itemid=34&limit=1&limitstart=0
24. Сімаковська А. Соціально-історичний час і простір в оповіданнях Р.Кіплінга / Анна Сергіївна Сімаковська // Літературний процес: структурно-семіотичні площини: матер. Всеукр. наук. конф. (6-7 квіт. 2012 р., м. Київ) / МОНмолодьспорт України; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка: ред. колегія: Бондарєва О.Є., Єременко О.В., Буніятова І.Р. [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 244 с. – С.188-190.
25. Скуратовская Л. И. Детская классика в литературном процессе Англии ХІХ-ХХ вв. — Днепропетровск: Издательство ДГУ, 1992. — 176 с.
26. Славова М. Волшебное зеркало детства. Статьи о детской литературе. – К., 2002. – 92 с.
27. Славова М. Золушка или принцесса? Теоретические модели детской литературы / М. Славова // Волшебное зеркало детства. – К., 2002. – С. 5-14.
28. Славова М. Попелюшка літератури. Теоретичні аспекти літератури для дітей – К., 2002. – 81 с.
29. Стаднійчук Р. Дитяча література: від реалій до ідеалу // Слово і час. – 1994. – № 9-10. – С. 41-44.
30. Стріха М. Кіплінг реальний і вигаданий // Всесвіт. – 1989. - № 5. – С.81-86.
31. Ходанич Л. Виховні та дидактичні аспекти в українській поезії для дітей. — Ужгород, 1998. — 76 с.
32. Чудинова В.П. Детское чтение в переходный период: социодинамика процессов трансформации // Homo legens – 3: Сборник статей: Памяти А.А.Леонтьева (1936-2004); Ред. Б.В.Бирюков. – М.: Школьная библиотека, 2006. – С.186-208.

33. Філіп Ю. Наукове осмислення теоретичних понять «література для дітей» та «дитяча література» / Юлія Леонтіївна Філіп // Літературний процес: структурно-семіотичні площини: матер. Всеукр. наук. конф. (6-7 квіт. 2012 р., м. Київ) / МОНмолодьспорт України; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка: ред. колегія: Бондарева О.Є., Єременко О.В., Буніятова І.Р. [та ін.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 244 с. – С.210-212.
34. Шалагінов Б., Назаров Н. Великий світ малого дитинства [електронне джерело] Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2550/1/Shalaginov_Velikiy_svit_malenkoho.pdf
35. Шалагінов Б. Е. Т. А. Гофман — митець, візіонер, іронік // Всесвітня література та культура. — 2001. — №4. — С. 32–35.

Інтернет ресурси та джерела:

ЛітАкцент - <http://litakcent.com/>

Національна бібліотека для дітей - <http://www.chl.kiev.ua/>

Блог Національної бібліотеки для дітей - <http://nbukids.wordpress.com/>

Блог «Маленький читайлик» (для учнів 1-4 кл.) - <http://nbu4kids.wordpress.com/>

Бібліотека Сіетлу <http://www.spl.org/audiences/children/chi-books-movies-and-music/books-for-children>